

MEŞƏLƏRDƏ TOPLANAN KARBON MİQDARININ HESABLANMASI

Akif Həbilov

*AR ETSN yanında Meşələrin İnkişafı Xidməti, Bakı
akif.hebilov@mail.ru*

Sənaye inqilabından sonra baş verən və son illərdə demək olar ki, izlənilməz bir səviyyəyə çatan texnoloji inkişaf, əhali artımı və bunun səbəb olduğu istehlak təhlükəyə çevrilmişdir. Dünya ictimai rəyi istixana qazlarının yaratdığı temperatur artımını əsas təhlükələrdən biri kimi görür. Karbon emissiyalarını minimuma endirmək üçün, Azərbaycanın da qoşulduğu “İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyası”, “Kioto Protokolu” və Paris Sazişi kimi təşəbbüslər həyata keçirilir. Avropa İttifaqı da iqlim dəyişikliyi strategiyasını 2030-cu ilə qədər gücləndirmək qərarına gəlmişdir. Aİ 2050-ci ilə qədər aşağı karbonlu iqtisadiyyat üçün yol xəritəsi hazırlayaraq, üzv ölkələrin istixana qazı emissiyalarını 1990-cı illə müqayisədə təxminən 80% azaltmağı hədəfləyir. Bu məqsəddə ən kritik elementlər bərpa olunan enerji mənbələrinin inkişafı və karbon ehtiyatının artırılmasıdır.

Meşələr bərpa olunan enerji mənbələrinin ən önəmlisi olub okeanlardan sonra ən böyük karbon hovuzuna malikdir. Buna görə də meşələrin salınması və bərpası yolu ilə meşə örtüyünün artırılması, onun aşağı karbon iqtisadiyyatında strateji və ikitərəfli rol oynaması, 2050-ci il hədəflərinə bərpa olunan enerji mənbəyi və böyük bir karbon hovuzu kimi töhfə verəcəyi gözlənilir.

2018-ci ildən meşə fondu ərazilərində aparılan ekosistem əsaslı funksional meşə quruluşu işləri zamanı təsərrüfatın təşkili layihəsinin hazırlanması ilə yanaşı, burada toplanan karbon miqdarının hesablanması da həyata keçirilir.

Ekosistem əsaslı funksional meşə quruluşu layihələri hazırlanarkən, meşə fondunda toplanan karbon miqdarı İqlim Dəyişikliyi üzrə Hökumətlərarası Panelə (IPCC, 2006) əsasən, meşə karbon nümunəsi proqramına daxil edilən əsas üzrə hesablanır. Meşələrdə toplanan karbon miqdarının hissələr üzrə hesablanması beş mərhələdə həyata keçirilmişdir.

- I mərhələ - toraq üstü və altındakı canlı biokütlənin tapılması;
- II mərhələ - canlı biokütlədəki karbon miqdarının hesablanması;
- III mərhələ - ölü odun içindəki karbon miqdarının hesablanması;
- IV mərhələ - ölü örtük içindəki karbon miqdarının hesablanması;
- V mərhələ - meşə torpağı içindəki karbon miqdarının hesablanmasıdır.